

243. De flora

1. Volgens Pieter (en ook volgens www.wetten.nl, zonder dicteestatus, maar wel aangeraden door de Taaladviesdienst) moet je Flora- en faunawet schrijven (mogelijk: eigenaam, alhoewel de Grote Spellinggids Van Dale (met dezelfde auteur als de Leidraad van het Groene Boekje) voorschrijft, dat je de hoofdwoorden in de namen van wetten met een hoofdletter moet schrijven). Laten we met de planten beginnen. De aardbei is het zomerkoninkje, de Indische aardbei is een tuin- of kamerplantje. De aardpeer heet ook wel knolzonnebloem, topinamboer of jeruzalemartisjok. De alsem(plant) bevat absintine. De zachte acanthus (akant) is de berenklauw.

2. Het agriotype is de wilde stamvorm van een gecultiveerde plant. De anastatica (roos-van-Jericho in VD, net als bij het lemma 'jerichoroos', maar bij de lemma's 'roos' en 'Jericho': roos-van-jericho), de althea (heemst, zeemaluwe), de alpenherfsttijloos, de aloëplant, de alfalfa (luzerne), de akkerpolei en de akeleiruit – die behoeven geen toelichting –, u kent ze allemaal. Annuellen zijn eenjarige planten. De anthurium is een tropische plant uit de aronskelkfamilie, met name de flamingoplant. Arrowroots zijn Zuid-Amerikaanse pijlwortels. De asclepiaswol komt ook uit dat werelddeel. Artemisinin is een antimalariamiddel. Prei is de asperge van de armen. De aubergine is de melanzaanappel. De ballote is de stinknetel en de azolla de kroosvaren. De bakbanaan uit Suriname is de bacove. Bergthee of gaultheria is een theesurrogaat. De bernagie (bernage) is het komkommerkruid. Geef mij maar de biologisch-dynamische plantenteelt! De bergamotplant, de berberis en de belladonna, die zoekt u mooi zelf maar op!

3. De Engelse boekweit is de oosterse duizendknoop. Bolderiken zijn anjerachtige planten, net als de bruidssluiers. Het byssoliet is een vezelig aggregaat van tremoliet of actinoliet en bevat behalve silicium ook magnesium, calcium en ijzer. Crotonzaad is de zeer giftige vrucht van een wolfsmelkachtige plant. Cranberry is de naam voor de donkerrode besvruchten van de lepeltesheide. De courgette is de zucchini. De clivia die wordt geplaatst in de narcissenfamilie, de cichorei en de chrysant kent u wel. De wilde christusogen zijn de avondkoekoeksbloem. De chimaera is de entbastaard. De chili levert cayennepeper op. Een chamefyt heeft laag-bij-de-grondse knoppen. De carica is een tropische plant, verwant aan de papaja. De canaigre is een looistof uit een in Midden-Amerika veelvoorkomende [GB] plant. De camelia is een kamerplant.

4. Het cypergras is een kruidachtig gewas. De term 'djaripesi' stamt uit het Sranan(tongo) [GB], het zijn de lichtbruine zaden (boontjes) van een plant uit de vlinderbloemenfamilie, gegeten als groente. De drie-urenbloem, een kaasjeskruidachtige, is niet lang te zien. Een eenjarige plant is een terofyt. Ereprijzen zijn veronica's. Efedrine wordt gewonnen uit efedra's. De esparcette (hanenkam) is een overblijvende plant met roze bloemen. De eucalyptus is de gomboom, de eufobia de wolfsmelk. Fytoftora is zwakziekte in aardappelloof. Een exoot is uitheems en een exsiccaat is een gedroogde plant. De (het) fenegriek is een sterkkriekende [VD] vlinderbloemige plant. De ginseng heeft een aromatische wortel en wordt als afrodisiacum gebruikt. Glidkruid werd gebruikt als geneesmiddel tegen jicht. De gloxinia heeft zachte bladeren en gekleurde bloemen.

5. Goeni is jute. De groenknolorchis is de sturmia. Guarana is een stimulerend middel. Guichelheil wordt ook (bastaard)muur genoemd. Een halofyt kan op sterk zouthoudende grond leven. De haoma is de uit een plant geperste roesdrank. Een hennepplant is een afzonderlijk exemplaar van hennep. De iberis is de scheefbloem. Ibogaïne is een alkaloïde en wordt gebruikt bij afkicken. De ipecacuanha is een kina-achtige plant. De jalappenplant is een Mexicaanse plant met ondergrondse stengeldelen. Karwij wordt ook wilde komijn (kummel) genoemd. De ketella is de cassave. De kinaplant is ook een plant. De korenbloem is de roggebloem. Welke planten vereisen kluithoudende grond? De (GB; VD ook: het) lamsoor is de Zeeuwse heide, maar ook de brave hendrik. Bij het lazerkruid heb je twee spellingproblemen. Het look-zonder-look is tweejarig, de mariadistel duidelijk eenjarig.

6. Het mariëtteklokje heeft een klokvormige bloem. De meloen is de kantaloep (kanteloep). Wat ontstaat er na deze DNA-mutatie? De zwamwortel is de mycorrhiza. De meeste orchideeën zijn mycotroof. Myrmecofiele zaadverspreiding wordt door mieren bevorderd. De naaktzadigen zijn de gymnospermen. Wat verhandelt de naturaliënhandel zoal? De natuurdruk is het procédé van de autoplastiek. De nectariën zijn de honingklieren. Een oligotroof levensmilieu is arm aan voedsel. Het omrijden der planten door de mollen is door wroeten omverhalen. We eten zuurkool met onderzeeërs (met gebakken scholletjes). Parthenogenese (parthenogenese, agamie) is ongeslachtelijke voortplanting.

7. In organogene duinvorming spelen planten een rol. En wat zegt Van Dale? Juist: AZ overwintert in het UEFA-cuptoernooi. Het oögonium (meervoud: oögoniën) is het vrouwelijk geslachtsorgaan van lagere planten. Een paasbloem is (ook) een nieuw jurkje dat men op Pasen voor het eerst aandoet. De paloele is een grote plant uit Suriname. Parenchym bevat ongespecialiseerde cellen. Pariëtaal slaat altijd op een wand van het lichaam of organen. Wie of wat paddenstoelenetend is, is mycofaag. Plantaardig paardenhaar is crin végétal. Plantengeneering is het ontleden en onderzoeken van planten met het oog op genetische manipulatie. Een botaniseertrommel is een plantenbus. Plasmolyse is het verteren van wortels door (overmaat van) mest.

8. Bij polyploidie is er een overmaat aan X- en Y-chromosomen. Het begijntje is een randjesbloem. In de ruwbladigenfamilie zitten noch ruwarigen noch ruwharigen. Het sirihmes is een mesje voor het kleinsnijden van planten om te kauwen. De nyctinastie van planten lijkt op slaap. De knautia heet ook soldatenknoop (honingbloem, scabiosa, schurftkruid). Het appellativum (appellatief) is de soortnaam. Het squaleen wordt beschouwd als tussenproduct in de biosynthese van steroïden. De steppeplant kan tegen veel zonlicht. Een synoniem voor strobloem is immortelle. De struisen liepen tussen de struise planten.

9. Commensalen hebben een symbiotische levensvorm. De systematiek van Linnaeus is wereldberoemd. Teratogenese (teratogeniteit) is het ontstaan van misvormingen. Gagel is Drentse thee en salie is Franse thee. Het thiofeen zit in de wortels van afrikaantjes. De trachee is het houtvat van de hogere planten. Daarin zie je ook vaak de tracheïde. De trichocyste is een haarvormige uitstulping bij planten. Tweerijige gerst is chevaliergerst, maar zesrijige gerst, dat is nog eens wat!. Een dicotyl is een tweezaadlobbige. Het uniformitarianisme is strijdig met de van-kaft-tot-kaftgedachte. Ik vind die tulpenvariëteit wel mooi, maar ik houd ook van een vasteplantenborder (Jaarboek 2008). In planten vindt vasculair watervervoer plaats. Vegetabiliën zijn planten.

10. De grond is nog veier (vetter) dan ik gedacht had. Zoete venkel kan als groente gegeten worden. Verstening in de gal- of urineblaas heet incrustatie. Voorwereldlijk is antediluviaans (antediluviaal, van voor de zondvloed). De cactus is een warmteminnende plant. Nee niet hydrofiel: dat is waterminnend. Geef dat wiedvorkje eens aan! In een wintertuin (oranjerie) vind je meestal geen wilde (onveredelde) planten. De wijdbloeiende rus heeft een losse bloeiwijze. Yucca's zijn wel xerofyt, maar niet succulent. Een zetmeelvormer (pyrenoïde) speelt een rol bij de vorming van koolhydraten. Zoöchorie is de verspreiding van planten door mens of dier.

Rein Leentfaar